

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci navrhovateľa **O.**, bývajúceho vo **V.**, zastúpeného JUDr. E., advokátkou so sídlom v **P.**, proti odporcom **1/ D.**, naposledy bývajúcemu v **P.**, t.č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníkom **M.**, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Prešov, **2/ R.**, bývajúcej v **K.**, **o zaplatenie 19 916,35 € (600 000 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28 C 108/2005, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. decembra 2007 sp. zn. 9 Co 58/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. decembra 2007, sp. zn. 9 Co 58/2007

- 1/ **z a m i e t a** v zmeňujúcom výroku vo veci samej vo vzťahu k odporkyňi 2/,
- 2/ **o d m i e t a** vo zvyšnej časti.

Odporkyňi 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 26. apríla 2007 č.k. 28 C 108/2005-232 uložil odporcom 1/, 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 400 000 Sk so 16,5 % úrokom z omeškania od 7. októbra 2002 do 29. októbra 2002, so 16 % úrokom z omeškania od 30. októbra 2002 do 17. novembra 2002, s 13 % úrokom z omeškania od 18. novembra 2002 do 25. septembra 2003, s 12,5 % úrokom z omeškania od 26. septembra 2003 do 21. decembra 2003, s 12 % úrokom z omeškania od 21. decembra 2003 do zaplataenia, všetko v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Odporcovi 1/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 200 000 Sk s 13 % úrokom z omeškania od 2. septembra 2003 až do zaplataenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh voči odporkyňi 2/ zamietol. Odporcu 1/ zaviazal v lehote 15 dní nahradiť navrhovateľovi trovy konania 98 654 Sk a odporkyňi 2/ v tej istej lehote nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 28 187 Sk. Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrh je sčasti dôvodný voči obom odporcom a sčasti len voči odporcovi 1/. Za rozhodujúci dôkaz označil listinu nazvanú „Vyhlásenie o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou z 13. augusta 2002“, ktoré podpísali obaja odporcovia pred notárom dňa 14. augusta 2002, pričom pravosť ich podpisov nikto nespochybnil. Odporkyňa 2/ v konaní namietala absolútnu i relatívnu neplatnosť tohto právneho úkonu poukazujúc na to, že nevedela čo podpisuje, lebo bola odporcom 1/ uvedená do omylu. Podľa názoru súdu tento právny úkon nemôže byť relatívne neplatný z dôvodu uvedenia do omylu, pretože navrhovateľ pri požičiavaní peňazí odporcom požadoval vyhlásenie od oboch odporcov a keďže nebol prítomný pri podpisovaní tohto vyhlásenia, nemohol ani úmyselne vyvolať omyl vo vzťahu k odporkyňi 2/, ani vedieť, či bola uvedená do omylu. Právne relevantná nie je ani obrana odporkyne 2/ týkajúca sa absolútnej neplatnosti tohto právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 O.z. z dôvodu chýbajúcej vážnosti pri podpise vyhlásenia. Samotné vyhlásenie je prehľadné, jednostranové, je v ňom jasne uvedená suma číslom i slovom. Pokiaľ ide o ďalšiu pôžičku poskytnutú navrhovateľom odporcovi 1/ vo výške 200 000 Sk zo 7. marca 2003, odporca 1/ nemal k tomuto úkonu súhlas manželky (odporkyne 2/) a keďže nejde o bežnú vec, je vo vzťahu k odporkyňi 2/ tento právny úkon neplatný, z ktorého dôvodu v tejto časti návrh voči nej bolo potrebné zamietnuť. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 O.z. a o jeho výške podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 od. 1 O.s.p. vzhľadom na úspech navrhovateľa v konaní. Odporom vznikla povinnosť nahradiť trovy konania celkom vo výške

136 665 Sk, po zohľadní pomeru úspechu voči každému z odporcov, odporcovi 1/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 98 654 Sk a odporkyňi 2/ sumu 28 187 Sk.

Krajský súd v Prešove na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 13. decembra 2007, sp. zn. 9 Co 58/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo vzťahu k odporkyňi 2/ tak, že návrh vo veci samej vo vzťahu k odporkyňi 2/ zamietol. Rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch zaväzujúcich odporcu 1/ potvrdil. Navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k odporcovi 1/. Odporkyňi 2/ priznal voči navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 106 023 Sk. V odôvodnení uviedol, že vzhľadom k tomu, že súd prvého stupňa vo vyhovujúcej časti vo vzťahu k odporcom 1/, 2/ svojím rozsudkom v tejto časti založil procesnú solidaritu odporcov, odvolaním odporkyne 2/ bol dotknutý aj výrok, ktorým bola uložená povinnosť zaplatiť istinu 400 000 Sk s príslušenstvom odporcom 1/, 2/ solidárne. Odvolací súd vychádzal zo zistenia, že zmluvu o pôžičke uzatvoril navrhovateľ len s odporcom 1/, ktorému mal aj reálne odovzdať požičané peniaze, preto len odporca 1/ ako dlžník zo zmluvy o pôžičke je povinný zostatok pôžičky vrátiť navrhovateľovi. Keďže nebolo preukázané, že by účastníčkou zmluvy o pôžičke bola aj odporkyňa 2/ a nebolo ani tvrdené a už vôbec preukázané, že by zmluvu o pôžičke s navrhovateľom uzatváral odporca 1/ aj v mene odporkyne 2/, akékoľvek nároky môžu byť voči odporkyňi 2/ uplatňované len na základe vyhlásenia z 13. augusta 2002 o uznaní dlhu. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa 2/ vyvrátila pravdivosť údaju uvedeného vo vyhlásení o uznaní dlhu z 13. augusta 2002. Z tohto dôvodu pre rozhodnutie vo veci považoval za právne bezvýznamnú obranu odporkyne 2/ o relatívnej a absolútnej neplatnosti vyhlásenia o uznaní dlhu z 13. augusta 2002. Závazok odporkyne 2/ nemožno vyvodit' ani z ďalších listinných dôkazov predložených v konaní, ako listiny označenej ako Ukončenie zmluvného vzťahu zo 6. januára 2002 (správne má byť 6. novembra 2002), z ktorej možno vyvodit' len fakt, že podpisom odporcovia potvrdili prevzatie listiny. Nárok navrhovateľa voči odporcovi 1/ odvolací súd nemohol preskúmať vzhľadom k chýbajúcim dôvodom odvolania, keďže odporca 1/ odvolanie proti tejto časti rozsudku nepodal a dokazovaním neboli preukázané žiadne okolnosti, ktorými by sa mohol zbaviť svojej zodpovednosti za zostatok dlhu z pôžičky poskytnutej mu navrhovateľom; preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu k odporcovi 1/ potvrdil. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Navrhovateľ napadol dovolaním rozsudok krajského súdu v zmeňujúcom výroku vo vzťahu k odporkyňi 2/, ďalej vo výroku, ktorým odvolací súd navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k odporcovi 1/ a vo výroku, ktorým odvolací súd priznal odporkyňi 2/ voči navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 106 023 Sk a žiadal rozsudok krajského súdu v napadnutých častiach zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov dovolacieho konania. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Podľa jeho názoru za vadu takejto povahy možno považovať aj stav, že súd na niektoré vykonané dôkazy neprihliada, nevyhodnotí ich vo vzájomných súvislostiach a nevyvodí z nich správny právny záver, čo sa v danej veci prejavilo tým, že súd prehliadol akceptovanie správania účastníkov v súlade s uznaním dlhu. Vytvorenie takejto procesnej situácie je prekážkou pre uplatňovanie procesných práv relevantným spôsobom. Týmto spôsobom v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci bola mu odňatá možnosť konať pred súdom a domáhať sa objektívneho skutkového a právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti poukázal na právny názor vyslovený Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 6/1998 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe č. 5/1998 pod č. 49/1998, s. 100.), podľa ktorého účastníkovi konania, ktorému bolo odopreté právo vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, bola odňatá možnosť konať pred súdom. Tento názor Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil aj v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 88/1999 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe č. 5/2000 pod č. 53/2000, s. 102.), keď vyslovil, že ak bola účastníkovi konania odňatá reálna a efektívna (nielen formálna či faktická) možnosť konať pred súdom spočívajúca práve z objektívneho hľadiska právne i skutkovo argumentovať k vecnej a procesnej stránke veci, je daný dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhovateľ v dovolaní namietal tiež nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktoré sa prejavilo v nesprávnom právnom posúdení aj vyhodnotení dôkazov - listinných dokumentov, stanovísk a vyjadrení založených do spisu. Ak účastník konania, ktorý bol pre nesprávny právny názor súdu ohľadne podstatnej skutočnosti dôležitej pre posúdenie veci, vylúčený z realizácie svojich procesných práv (navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k nim a pod.), bola mu nesprávnym postupom súdu odňatá možnosť konať pred ním, čo zakladá prípustnosť dovolania aj proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 92/1996, publikovaný v časopise Zo súdnej praxe č. 4/1997 pod č. 39/1997). Právny názor odvolacieho súdu, o ktorý oprel zmenu rozsudku súdu prvého stupňa, podľa ktorého písomný prejav o uznaní dlhu môže urobiť len dlžník a pokiaľ ho urobí iná osoba, ktorá

takýmto dlžníkom nie je, môže sa právnych dôsledkov takýchto prejavov vôle zbaviť dôkazom preukazujúcim, že dlžníkom konkrétneho záväzku nebola a ani nie je, podľa neho je v rozpore so zákonom, je neakceptovateľný a neudržateľný. Odporkyňa 2/ urobila vyhlásenie o uznaní dlhu, resp. vyhlásenie o pristúpení k záväzku dlžníka súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka ako manželka odporcu 1/, s ktorým práva a povinnosti, záväzky a pohľadávky nadobúdali spoločne do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto treba vychádzať z domnienky, že všetko, čo manželia nadobudli za trvania manželstva, nadobudli do ich bezpodielového spoluvlastníctva; táto domnienka trvá, pokiaľ sa jeden z manželov nedovolá absolútnej alebo relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Keďže odporkyňa 2/ sa relatívnej neplatnosti uznania dlhu nedovolala, má sa za to, že bola a je spolu s odporcom 1/ dlžníčkou, a teda, že vyhlásenie o uznaní dlhu urobila ako dlžníčka. To isté sa vzťahuje aj na zmluvu o pôžičke, ktorú uzatvoril s odporcom 1/ a odporkyňa 2/ k tejto pôžičke právnym úkonom - vyhlásením o uznaní dlhu - pristúpila k záväzku. V konaní bolo preukázané, že odporcovia 1/, 2/ voči navrhovateľovi uznali dlh v súlade s § 558 O.z., preto uznanie dlhu odporkyňou 2/ je uznaním dlhu dlžníčkou. Tento významný listinný dôkaz nemožno spochybníť, pretože bol vlastnoručne podpísaný pred osobou poverenou na overovanie pravosti podpisov (na notárskom úrade). Preto treba vychádzať z právnej domnienky, že ak sa odporkyňa 2/ nedovolala relatívnej neplatnosti právneho úkonu zmluvy o pôžičke, je spolu s odporcom 1/ dlžníčkou. V ďalšej časti dovolania dovolateľ poukazoval na správne zistený skutkový stav veci a správne právne závery súdu prvého stupňa, preto neexistoval zákonný dôvod na jeho zmenu odvolacím súdom vo výrokoch rozsudku napadnutých dovolaním.

Odporca 1/ vyjadrenie k dovolaniu nepodal.

Odporkyňa 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie zamietnuť, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne. Dovolateľovi nebola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože odvolací súd v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozsudku prihliadol na všetky vykonané dôkazy, tieto vyhodnotil samostatne ako aj vo vzájomných súvislostiach a vec aj správne právne posúdil. Závery rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré poukazoval navrhovateľ (sp. zn. 5 Cdo 88/1999, 3 Cdo 92/1996) sú v danej veci nepoužiteľné, nakoľko mu nebolo odvolacím súdom odopreté právo vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci a ani nebol vylúčený z realizácie svojich procesných práv. Pre posúdenie dôvodnosti nároku navrhovateľa voči nej je rozhodujúce určenie osoby dlžníka zo zmluvy o pôžičke. Zmluva o pôžičke je reálnou

zmluvou, kde okrem konsenzu strán sa vyžaduje aj reálny úkon, a to prenechanie peňazí dlžníkovi. Od navrhovateľa neprevzala titulom pôžičky žiadne peniaze a netvrdí to ani dovolateľ. Keď nebola zmluvnou stranou samotnej zmluvy o pôžičke a na takýto úkon nedala ani súhlas ako manželka odporcu 1/, nemohla platne ani uznať záväzok z tejto zmluvy vyplývajúci, ktorý môže uznať iba dlžník, ktorým bol len odporca 1/. Samotné uznanie dlhu v zmysle § 558 O.z. ešte nedokazuje, že osobe, ktorá uznanie dlhu podpisuje dlh skutočne vznikol a trval. Tvrdenia dovolateľa súvisiace s relatívnou neplatnosťou zmluvy o pôžičke, ktorej sa nedovolala, vo vzťahu k predmetu konania považovala za bezpredmetné; ak zmluvu s navrhovateľom neuzavrela, tento právny úkon vo vzťahu k jej samotnej nevyvoláva žiadne právne dôsledky, preto nebolo na mieste domáhať sa jeho relatívnej neplatnosti. V konaní nebol predložený jediný dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že pristúpila k záväzku odporcu 1/ tak, ako to predpokladá § 533 a 534 O.z., navyiac právny názor o tom, že pristúpila k dlhu odporcu 1/, dovolateľ prvýkrát uviedol až v dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z dôvodov taxatívne uvedených v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie možno preto odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z obsahu dovolania vyplýva, že navrhovateľ spomedzi uvedených troch dovolacích dôvodov v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa

§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a tvrdí, že konanie je postihnuté procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p., a dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

So zreteľom na dôvody uvedené navrhovateľom v dovolaní, skúmal dovolací súd najskôr, či v konaní nedošlo k závažnej procesnej vade zakladajúcej tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Preto sa zaoberal najskôr otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Existenciu vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. navrhovateľ v dovolaní nenamietal a tieto vady v dovolacom konaní nevyšli najavo. S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť krajský súd, dovolací súd sa osobitne zameril na otázku, či postupom odvolacieho súdu nebola navrhovateľovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia ide len vtedy, keď súd neumožnil účastníkovi vykonať v priebehu konania práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť, či doplňovať) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 3, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.).

K námietkam navrhovateľa uvedeným v dovolaní, že odvolací súd neprihliadol na vykonané dôkazy - nezaoberal sa listinnými dôkazmi, ktoré súdu predložil a ktoré považoval za významné pre správne rozhodnutie vo veci (tieto v dovolaní nekonkretizoval, možno sa domnievať, že mal na mysli najmä uznanie dlhu z 13. augusta 2002, ukončenie zmluvného vzťahu zo 6. novembra 2002, resp. ďalšie listinné dôkazy, ktoré sú prílohou podania doručeného okresnému súdu 13. novembra 2006) nehodnotil dôkazy samostatne i vo vzájomných súvislostiach, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, treba uviesť, že zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne. Zároveň treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – vid' § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. a táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Podľa názoru dovolateľa, odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom aj tým, že vec nesprávne právne posúdil. Treba preto uviesť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súdom, spočívajúcim v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav vyjadreným v rozhodnutí, sa vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle citovaného ustanovenia (vid' R 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky síce všeobecne považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo o sebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (vid' napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Pokiaľ navrhovateľ v súvislosti so svojím tvrdením o vade konania (§ 237 písm. f/ O.s.p.) poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 92/1996 [vychádzajúce z názoru, že účastníkovi konania, ktorý bol pre nesprávny právny názor súdu ohľadne podstatnej skutočnosti, dôležitej pre posúdenie veci, vylúčený z realizácie svojich procesných práv (napríklad navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim), bola odňatá možnosť konať pred ním], dovolací súd uvádza, že označené rozhodnutie bolo prijaté v zásadne odlišnom skutkovom a právnom rámci a reagovalo na tú skutočnosť, že sudy si vôbec nezrejmlili, čo bolo predmetom konania, aké návrhy učinili účastníci konania a akým smerom malo byť zamerané dokazovanie; v prejednáwanej veci bolo však zrejmé, čo je predmetom konania, čoho sa účastníci domáhajú, čo uvádzajú na podporu svojich tvrdení a aké dôkazy navrhujú vykonať na preukázanie nimi uvádzaných skutočností.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu v tomto smere nevykazuje znaky postupu odnímajúceho účastníkovi možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd potom pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti rozsudku odvolacieho súdu v napadnutej časti z hľadiska dovolacieho dôvodu, ktorý navrhovateľ v dovolaní uplatnil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak dovolací súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Dovolacie konanie má preskúmvaciu povahu, preto v ňom možno posúdiť správnosť len toho právneho posúdenia veci, na ktorom je založené dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

V posudzovanej veci ide o právne posúdenie záväzku zo zmluvy o pôžičke uzavretej jedným z manželov, t.j. odporcom 1/ za trvania manželstva so zreteľom na uznanie dlhu podpísané oboma manželmi. Podstatou námietok uplatnených navrhovateľom v dovolaní je nesúhlas s tým, ako dovolací súd hodnotil uznávacie prehlásenie z 13. augusta 2002, ktoré podpísala okrem odporcu 1/ aj odporkyňa 2/ ako jeho manželka, resp. jeho právne účinky vo vzťahu k odporkyňi 2/. Podľa jeho názoru odporcovia 1/, 2/ ako manželia práva a povinnosti, záväzky a pohľadávky nadobúdali spoločne do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto treba vychádzať z domnienky, že všetko, čo nadobudli za trvania manželstva, nadobudli

do ich bezpodielového spoluvlastníctva a táto domnienka trvá, pokiaľ sa jeden z manželov nedovolá absolútnej alebo relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Ak sa odporkyňa 2/ relatívnej neplatnosti uznania dlhu nedovolala, má sa za to, že bola a je spolu s odporcom 1/ dlžníčkou a teda vyhlásenie o uznaní dlhu urobila ako dlžníčka. To isté sa vzťahuje aj na zmluvu o pôžičke, ktorú uzatvoril s odporcom 1/ a odporkyňa 2/ k tejto pôžičke právnym úkonom – vyhlásením o uznaní dlhu – pristúpila k záväzku odporcu 1/.

Ustanovenie § 143 O.z. upravovalo, že v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnemu nástupcovi pôvodného vlastníka.

Podľa § 145 ods. 2 O.z. sú z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí oprávnení alebo povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne.

Z uvedenej úpravy je zrejmé, že záväzky jedného alebo oboch manželov za trvania manželstva neboli predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov a pasívna solidarita manželov je stanovená iba pre právne úkony týkajúce sa vecí v ich bezpodielovom spoluvlastníctve. Preto ak zmluvu o pôžičke za trvania manželstva uzavrel iba jeden z manželov, je zo zmluvy o pôžičke zaviazaný a oprávnený len ten z manželov, ktorý ju ako dlžník uzavrel a k jej platnosti nebol potrebný súhlas druhého manžela v zmysle § 145 ods. 2 O.z., pretože zmluvou o pôžičke sa peniaze do bezpodielového spoluvlastníctva manželov iba nadobúdajú. Iba v prípade, ak by zmluvu o pôžičke uzavreli ako dlžníci obaja manželia, sú zo zmluvy oprávnení a zaviazaní spoločne a nerozdielne len v prípade, že to bolo dohodnuté (§ 511 O.z.); inak by išlo o záväzok delený medzi nich rovnakým dielom.

Podľa ustanovenia § 657 O.z. zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že pre uzavretie zmluvy o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje okrem uzavretia zmluvy aj ďalší úkon, a to odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi.

Ako vyplýva z vykonaného dokazovania medzi navrhovateľom a odporcom 1/ bola uzavretá zmluva o pôžičke, na základe ktorej navrhovateľ mal poskytnúť (poskytol) odporcovi 1/ a reálne aj odovzdal požičané peniaze. Odporca 1/ ako dlžník svoj záväzok zo zmluvy o pôžičke uznal v písomnej forme, a to vo vyhlásení o uznaní dlhu z 13. augusta 2002, aj opakovane v zázname z 20. januára 2003 a v dohode o uznaní dlhu z 10. augusta 2003. Uzavretie zmluvy o pôžičke a existenciu záväzku z tejto pôžičky vo výške 1 600 000 Sk odporca 1/ potvrdil aj pri výsluchu pred vyšetrovateľom Krajského úradu Justičnej polície Policajného zboru v Prešove vo veci vedenej pod ČVS: KÚJP-42/OVVK-2003. Zostatok tejto pôžičky ku dňu 10. júla 2003 bol 800 000 Sk a k 19. augustu 2004 bol 600 000 Sk. V konaní nebolo preukázané, že by účastníčkou zmluvy o pôžičke bola aj odporkyňa 2/ (v tom čase manželka odporcu 1/) a tiež, že by odporca 1/ uzatváral zmluvu o pôžičke aj v mene odporkyne 2/ a netvrdil to ani navrhovateľ. Dňa 13. augusta 2002 odporkyňa 2/ podpísala pred notárom vyhlásenie o uznaní dlhu vo výške 2 900 000 Sk, ktoré v ten istý deň podpísal v inom čase aj odporca 1/. Dňa 7. augusta 2003 navrhovateľ poskytol výlučne odporcovi 1/ ďalšiu pôžičku na splatenie dlhu vo výške 200 000 Sk.

Súd prvého stupňa, ktorý návrhu vyhovel a odporcov 1/, 2/ zaviazal zaplatiť navrhovateľovi 400 000 Sk s príslušenstvom spoločne a nerozdielne, vo vzťahu k odporkyňi 2/ založil svoje rozhodnutie na platnosti písomného vyhlásenia o uznaní dlhu z 13. augusta 2002, ktoré podpísala aj odporkyňa 2/. Jej obranu týkajúcu sa absolútnej neplatnosti tohto právneho úkonu pre nedostatok vážnosti pri podpise vyhlásenia o uznaní dlhu nepovažoval za právne relevantnú a nemal preukázaný ani dôvod relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal z názoru, že odporkyňa 2/, síce podpísala vyhlásenie o uznaní dlhu, avšak účinne vyvrátila právnu domnienku, že by ku dňu jeho podpisu bola dlžníčkou navrhovateľa zo zmluvy o pôžičke tam označenej sumy, a keď ani podľa súdu prvého stupňa neexistuje žiaden iný právny dôvod, na základe ktorého by odporkyňa 2/ mala byť zaviazaná zaplatiť zostatok pôžičky v sume 400 000 Sk spoločne a nerozdielne s odporcom 1/, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a voči odporkyňi 2/ návrh v tejto časti ako nedôvodný zamietol. Vo vzťahu k odporcovi 1/ v tejto časti rozsudok súdu

prvého stupňa potvrdil (viď 2. výrok rozsudku krajského súdu). Dovolací súd uvedený názor odvolacieho súdu vo vzťahu k odporkyňi 2/ považuje za správny.

Podľa § 558 veta prvá O.z. ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania dlhu trvá.

Podľa § 133 O.s.p. skutočnosť, pre ktorú je v zákone stanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak.

Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že uznanie dlhu je samostatným zabezpečením inštitútom, ktorý plní zabezpečovacu funkciu tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania. Uznanie dlhu nie je novým právnym titulom záväzku. Zakladá sa ním právna domnienka, že dlh v čase jeho uznania existoval, ktorá je však vyvrátiteľná dôkazom opaku. Znamená to, že skutočnosť, pre ktorú je v zákone stanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak. Procesným dôsledkom uznania dlhu je presun dôkazného bremena z veriteľa na dlžníka. Veriteľ má v prípade sporu uľahčenú situáciu tým, že nemusí dokazovať vznik dlhu a jeho výšku v čase jeho uznania. Na dlžníkovi naopak je, ak chce byť v spore úspešný, aby preukázal, že dlh nevznikol, že bol splnený alebo inak zanikol. Tieto skutočnosti sú totiž pravým opakom toho, čo uvádza domnienka, t.j. sú spôsobilé, ak vyjdú v konaní najavo, vyvrátiť obsah domnienky.

V konaní bolo nepochybne preukázané, že zmluvu o pôžičke uzavrel (prvú zmluvu) odporca 1/, navrhovateľ nepreukázal, že by túto zmluvu uzavreli obaja odporcovia ako manželia za trvania manželstva. Ako bolo už vyššie uvedené, záväzky jedného z manželov v zmysle § 143 O.z. nie sú predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ak teda zmluvu o pôžičke uzavrel ako dlžník iba odporca 1/, ktorý k jej platnému uzavretiu nepotreboval súhlas odporkyne 2/ (§ 145 ods. 2 O.z.), je z tejto zmluvy zviazaný a oprávnený len dlžník, t.j. ten z manželov, ktorý zmluvu uzavrel, teda v danej veci odporca 1/. Tento záväzok je potom určujúci aj pre posúdenie účinnosti uznania dlhu z 13. augusta 2002, lebo odporkyňa 2/ vo vzťahu k navrhovateľovi žiadne záväzky vyplývajúce pre ňu zo zmluvy o pôžičke nemala. Ak odporkyňa 2/ záväzok zo zmluvy o pôžičke vo vzťahu k navrhovateľovi uznala, potom bol tým uznaný jej neexistujúci záväzok, t.j. záväzok, ktorý v čase jeho uznania odporkyňou 2/ neexistoval, a preto s týmto uznaním dlhu nemožno spájať

účinky v zmysle § 557 O.z. Odporkyňa 2/ tým preukázala, že v čase uznania dlhu ňou uznaný záväzok vo vzťahu k navrhovateľovi neexistoval. Z uvedených dôvodov treba prisvedčiť správnosti záveru odvolacieho súdu, že odporkyňa 2/, ktorá nebola dlžníčkou, sa touto nestala ani nemohla stať ani podpísaním vyhlásenia o uznaní dlhu. Záver odvolacieho súdu, že existencia uznaného dlhu bola v konaní odporkyňou vyvrátená tým, že sa jej podarilo preukázať, že dlh vo vzťahu k nej nevznikol, možno považovať za správny. Vzhľadom k vyššie uvedenému je zrejmé, že navrhovateľ neopodstatnene napadol zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej vo vzťahu k odporkyňi 2/, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho dovolanie v časti, ktorá smeruje proti tomuto výroku rozsudku odvolacieho súdu, zamietol podľa § 243b ods. 1 O.s.p.

Pokiaľ dovolateľ v dovolaní po prvýkrát vyslovil názor, že z písomného uznania dlhu z 13. augusta 2002 možno vyvodit' záver, že sa jedná o pristúpenie odporkyne 2/ k dlhu odporcu 1/, (napriek tomu, že v celom konaní tvrdil, že odporkyňa 2/ je dlžníčkou na základe písomného uznania dlhu), ktorý však ani bližšie nezdôvodnil, v tejto súvislosti treba poukázať na § 533 O.z., v zmysle ktorého pristúpenie k záväzku spočíva v tom, že k doterajšiemu dlžníkovi pristupuje ďalší, a to ten, kto bez súhlasu s dlžníkom uzavrie s veriteľom dohodu, že splní jeho peňažný záväzok. Navrhovateľ nepreukázal, že by takúto písomnú dohodu s odporkyňou 2/ uzavrel a tiež nepreukázal, že by odporkyňa 2/ pristúpila k záväzku odporcu 1/ podľa § 534 O.z., pretože uvedené ustanovenie upravuje možnosť pristúpenia tretej osoby k záväzku dlžníka, a nie ďalšieho dlžníka, za ktorého označoval v priebehu celého konania odporkyňu 2/.

Dovolateľ svojím dovolaním napadol aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým mu odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k odporcovi 1/ a výrok, ktorým bol zaviazaný zaplatiť odporkyňi 2/ náhradu trov konania. Táto časť dovolania, ktorou navrhovateľ napáda uvedené výroky o trovách konania, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, aj keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdному dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Ako je ale výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide (mediiným) o uznesenie o trovách konania. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. teda vylučuje prípustnosť dovolania navrhovateľa proti výrokom rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Keďže ani vo vzťahu k týmto výrokom nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania proti týmto výrokom vyvodit' ani z § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľa proti výrokom o trovách konania nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní úspešnej odporkyňi 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý v dovolacom konaní úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd odporkyňi 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Kludia Vrauková